

गौतमबुद्ध सन्देश

wwwgautambuddhasandesh.com

राष्ट्रिय दैनिक

गौतमबुद्ध सन्देश

दैनिक

खोजी खोजी पढ़ौं

ताजा समाचारका लागि

www

gautambuddhasandeshcom

लगाइन गर्वहोस

वर्ष ८

अंडक : १४४ २०७९ भदौ ८ गते बुधवार

24 Aug 2022, Wednesday

पृष्ठ सङ्ख्या : ४

मूल्य रु. : ५/-

गोपीगंज-त्रिवेणी हुलाकी सडक निर्माणमा ढिलाइ

गौतमबुद्ध सन्देश

परासी, ७ भदौ।

गोपीगंज-त्रिवेणी हुलाकी सडक निर्माणमा ढिलाइ हुँदा यात्रुहरूलाई सास्ती भएको छ। वर्षा हुँदा हिलाम्मे र घाम लाग्दा धुलाम्मे उक्त सडकमा यात्रा गर्न यात्रुलाई कठिनाइ भएको गुनासो गरेका छन्। त्यस्तै स्थानीयलाई पनि आवतजावतमा कठिनाइ भएको छ। पश्चिम नवलपरासीको उक्त सडकका अधिकांश भाग फुटेर खाल्डाखुल्डी भएको छ भने सडकमा पानी पर्दा सडक कम्पनीले श्याटसहित ४९ करोड, ६७

पुरै हिलाम्मे हुने भएकाले यात्रामा निकै कठिनाइ भोग्नु परिहर्को स्थानीय युवराज मौर्यले जाकारी दिए। उक्त

लाख ६२ हजार ५४६ रुपैयाँमा ठेका लिएको छ।

बाटो निर्माणका लागि ठेकेदार कम्पनीले २०७६ मंसिर १ गते सम्झौता गरी २०७९ मंसिर १ गते सम्पन्न गर्नुपर्ने म्याद रहेको छ। ठेकाको म्याद ४ महिना भित्र सकिन्छ तर अहिलेसम्म जम्मा ३० प्रतिशत मात्र काम भएको पाइएको छ। करिब ३ वर्षको समयमा पनि ठेकेदारले काम सम्पन्न गर्न नसक्दा स्थानीयहरु सास्ती खेप बाध्य भएका छन्। ठेकेदारलाई समयमै काम सम्पन्न गर्न पटकपटक ताकेदा गर्नपनि खासै चाँसो

नदेखाएको प्रतापपुर गाउँपालिकाका अध्यक्ष उमेशचन्द्र यादवले जानकारी दिए। ठेकेदार कम्पनीले विभिन्न बहाना गर्दै अढाई वर्षमा जम्मा २४ वटा कल्भर्ट बनाएको छ। त्यस्तै बजार क्षेत्र बनाउनुपर्ने ढलको ८० प्रतिशत मात्र काम सम्पन्न गरेको छ भने बाँकी २० प्रतिशत गर्न बाँकी नै छ। सडक द्वितीय बाटोमा रेवलको काम वर्षाको कारण देखाउँदै अहिले काम रोकेको छ। वर्षाले काम अवरोध भएको र अब छिडै काम सुरु गर्ने ठेकेदार दावा शेषाले जानकारी दिए।

बीमा रकमको लोभमा आफ्नै टिपरमा आगजनी

रुपन्देही, ७ भदौ। (गोबुस)

बीमाको लोभमा परी आफैले चलाउने टिपर जलाएको भदै प्रहरीले दाडमा चालक र सहचालकलाई पकाउ गरेको छ। पकाउ पर्नेमा चालक अरुण चौधरी र सहचालक आकाश चौधरी रहेका छन्। मंगलबार बिहान बन्दको मौका छोपी आफैले चलाउँदै आएको टिपरमा आगजनी गरेको पुर्यी भएपछि प्रहरीले चालक र सहचालकलाई पकाउ गरेको हो।

प्रहरी नायब उपरीक्षक (डीएसपी) राजनकुमार गौतमका अनुसार घोराही-लमही सडकखण्डको बर्दै खोलाको पुलमा मगलबार बिहान रा १ ख १६९४ नम्बरको टिपरमा आगजनी भएको थियो।

एका बिहानै टिपरमा आगो लागेको देखेपछि स्थानीय बासिन्दाले प्रहरीलाई खबर गरेका थिए। घटनाबाटे सोधपुछ गर्दा सुम्मा चालक चौधरीले चार पाँच जानकारी अज्ञात समूहले टिपरमा आगो लागाएर भागेको पुर्यी जारी गरेको, एमसीसी, भ्रष्टाचार र महँगीको विरोधमा नेत्रविक्रम चन्द विलाव नेतृत्वको नेकपासहित चार दलले मंगलबार नेपाल बन्दको आह्वान गरेका थिए।

प्रहरीले घटना शंकास्पद देखेपछि दुवै जनालाई नियन्त्रणमा लिएर सोधपुछ गरेको थियो।

'आगजनी गरिएको ट्रक दुईदिनदेखि मर्मतका लागि घ्यरेजमा राखिएको रहेछ' उनले भने, 'बिहानै बन्दकतारहु सडकमा नभएको र अन्य सवारी साधान चलाउँदै आएको टिपरमा आगजनी गरेको पुर्यी भएपछि प्रहरीले चालक र सहचालकलाई पकाउ गरेको हो।' अनुसन्धानकै क्रममा बीमाको लोभमा गाडी मालिकको सहमतिमा बिग्रेको गाडीमा चालक आफैले आगजनी गरेको पुर्यि भएको डीएसपी गौतमले बताए।

बन्दको बहाना बनाएर बीमाको दावी गर्न आफैले गाडीमा आगो लागेको उनले बताए। डीएसपी गौतमले गाडीका मालिकको पापि खोजी भझरेको जानकारी दिए। सरकारसँगको तीन बुँदै राजनीतिक सहमतिविपरीत पार्टीका नेतालाई पकाउ समूहले टिपरमा आगो लागाएर भागेको पुर्यी जारी गरेको, एमसीसी, भ्रष्टाचार र महँगीको विरोधमा नेत्रविक्रम चन्द विलाव नेतृत्वको नेकपासहित चार दलले मंगलबार नेपाल बन्दको आह्वान गरेका थिए।

आम निर्वाचन २०७९ : खटाइँदै साढे २ लाख बढी कर्मचारी

काठमाडौं, ७ भदौ।

निर्वाचन आयोगले जनशक्ति व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७९ स्वीकृत गरेको छ। आयोगले निर्वाचनमा खटिये कर्मचारीको २० लाख बराबरको सामूहिक दुर्घटना बीमासहितको निर्देशिका स्वीकृत गरेको हो।। निर्देशिकाबाटेजिन निर्वाचन आयोग, निर्वाचन कार्यालय, निर्वाचन अधिकृतको कार्यालय, मतदानस्थल तथा मतदानास्थलमा जनशक्ति परिचालन गरेने आयोगका प्रवक्ता सहस्रित्वाचारी राजपत्राकारी रहने आयोगले निर्वाचनमा अनुसार ७७ जना जिल्ला न्यायाधीश र ८८ जना न्याय सेवाका राजपत्राकारीहरु द्वितीय श्रेणी अर्थात उपसचिवसरहका कर्मचारी गरेर १६५ वटा निर्वाचन क्षेत्रमा मुख्य निर्वाचन अधिकृत जिल्ला न्यायाधीश वा न्याय सेवाको राजपत्राकारीहरु द्वितीय श्रेणी अर्थात उपसचिवसरह, सहायक निर्वाचन अधिकृत राजपत्राकारीहरु द्वितीय श्रेणीको उपसचिव वा सोसरह नभए राजपत्राकारीहरु द्वितीय श्रेणी वा शाखा अधिकृतसरहको खटाइनेछ।

निर्वाचित जनशक्तिले नपुगेको अवस्थामा मात्र अन्य निकायबाट कर्मचारी माग गरिने उनको भनाइ छ। मतदान केन्द्रमा मतदाता संख्याका आधारमा कर्मचारी खटाइनेछ। जसमा २५० जना मतदाता रहेको केन्द्रमा नौजना, ५०० जना

राजपत्राकारीहरु द्वितीय श्रेणीको उपसचिव वा सोसरह नभए राजपत्राकारीहरु द्वितीय श्रेणी अर्थात खटियारादार, दुई जना श्रेणीविहीन सहयोगी कर्मचारीहरु द्वेष्टन्। सवारीसाधन भएमा एकजना सवारी चालक र एकजना मुख्य निर्वाचन अधिकृतसहित एक हजार ४८५ जना कर्मचारीहरु राजपत्राकारीहरु द्वितीय श्रेणी अर्थात खटियारादार रहने आयोगले जनाएको छ। यसअनुसार १६५ निर्वाचन क्षेत्रमा मुख्य निर्वाचन अधिकृतको मिजी सुक्षमा अधिकृतारी खटाइनेछ।

कर्मचारी र आवश्यक अधिकृत वा लेखापाल कर्मचारी खटाइनेछ। जसमा २५० जना कर्मचारी खटाइनेछ। यसअनुसार १६५ वटा निर्वाचन क्षेत्रमा मुख्य निर्वाचन अधिकृत उपसचिवसरहका कर्मचारीहरु द्वितीय श्रेणीको उपसचिव वा सोसरह नभए राजपत्राकारीहरु द्वितीय श्रेणी वा शाखा अधिकृतसरहको खटाइनेछ।

यस्तै लेखा अधिकृत वा लेखापाल कर्मचारी खटाइनेछ। यसअनुसार १६५ वटा निर्वाचन क्षेत्रमा मुख्य निर्वाचन अधिकृत उपसचिवसरह, सहायक निर्वाचन अधिकृत राजपत्राकारीहरु द्वितीय श्रेणीको उपसचिव वा सोसरह नभए राजपत्राकारीहरु द्वितीय श्रेणी वा शाखा अधिकृतसरहको खटाइनेछ।

मतदाता रहेको केन्द्रमा ११ जना र ५००

माथि मतदाता रहेको केन्द्रमा १२ जनासम्म

कर्मचारी खटाइनेछ।

हालै सम्पन्न स्थानीय तह निर्वाचनमा

२१ हजार ९५५ वटा मतदान केन्द्र रहेको

थियो। मतदाताको संख्या थपिएकाले करिब

एक हजारसम्म मतदान केन्द्र थपिए

आयोगको अनुमान छ। यसअनुसार २३

(नेपाल प्रेस)

सम्पादकीय

हतारमा राजधानी नसार

प्रदेश सभाले २०७७ साल असोज २० गते प्रदेशको नाम लुम्बिनी तथा राजधानी दाढ, अर्धाखाँची र प्युठानको सीमा क्षेत्र राप्ती उपत्यकाको भालुवाड कायम गर्ने निर्णय गयो। बहुमत जनताको भावना विपरित तत्कालिन नेकपाको निर्णय बमोजिम प्रदेश सभाले राजधानी तोकेको थियो। तत्कालिन प्रदेश सरकारका मुख्यमन्त्री शंकर पोखरेलको जोडबलमा प्रदेशको अस्थायी राजधानी बुटवलबाट भालुवाड सार्ने निर्णयमा प्रदेश सभामा बहुमत पुर्याइएको थियो। प्रदेशको राजधानी दाढ घोषणा गर्दै मुख्यमन्त्री पोखरेलले स्थायी राजधानीमा आवश्यक पर्ने भौतिक संरचना निर्माण भएपछि मात्र बुटवलबाट सार्ने प्रतिबद्धता जनाएका थिए। लगतै पोखरेल अल्पमतमा परे र प्रदेश सरकार छाडन बाध्य भए। प्रदेश राजधानी दाढ सार्ने निर्णय गरेकोमा नेकपा एमालेको बिरोध गर्ने दलहरू नेपाली काँग्रेस सहितको गठबन्धनले लुम्बिनी प्रदेशमा सरकार गठन गरेको छ। माओवादी केन्द्रका तर्फबाट कुलप्रसाद केसी मुख्यमन्त्री छन्। दाढको भालुवाड क्षेत्रमा स्थायी राजधानीका लागि आवश्यक पर्ने भौतिक संरचना निर्माण भएके छैन, तर उनले प्रदेश सरकार तत्काल सार्न दवाव दिइहेका छन्। संसदीय निर्वाचनको पूर्वसन्ध्यामा भइरहेका संरचनालाई छाडेर अस्थायी र भाडाका संरचनामा राजधानी तत्कालै सार्नुपर्ने कारण कमिशनको खेल बाहेक अरु केहि होइन।

भालुवाड राजधानी कायम भएपछि त्यहाँ भौतिक संरचना पनि आवश्यकता अनुसार बन्नुपर्छ। प्रदेश सभा, मुख्यमन्त्री र अन्य मन्त्रालय रहने ठाउँ, प्रदेश प्रमुखको कार्यालयलगायतका धेरै पूर्वाधार बन्नैपर्छ। प्रदेश राजधानीका लागि आवश्यक पूर्वाधार सहितको गुरुयोजना बनेर कार्यान्वयनको चरणमा छ। त्यसलाई कार्यान्वयन गर्न प्रदेश सरकारले अग्रसरता लिनुपर्छ। संरचनाहरु बनेर सकिएपछि अस्थायी मुकामबाट अवश्य सार्नुपर्छ। तर, संरचना नबन्दै हतारमा सार्नु बदमासी हो। मुख्यमन्त्री केसी अहिले प्रादेशिक अस्पताल निर्माण सम्बन्धि टेण्डरमा मिलेमतो गरी भण्डै २ अर्ब रूपैयाँ घोटाला गर्न लागेकोमा विवादित छन्। विवादमा परेको मेसोमा राजधानी सार्ने मेसो गरिएको छ। भालुवाडको राप्ती प्राविधिक शिक्षालय परिसरमा अस्थायी टहरा बर्निरहेको छ। त्यहाँ प्रदेश सरकार अटाउने संभावना छैन। किनकी बर्तमान गठबन्धनले सत्ताटिकाउन जन्मो मन्त्रीमण्डल बनाएको छ। एउटा मन्त्रालय थप्दा मात्रै मन्त्री र सचिवालयको तलब भन्नामा ३ करोड बढी खर्च हुन्छ। खर्च बढाउने, योजनाहरु अपारदर्शी ढंगले अधि बढाएर भ्रष्टाचार गर्ने र राजधानी सार्ने बहानामा ठूलो खर्च देखाएर लुट मच्चाउने भुण्डहरूलाई खबरदारी गराँ। स्थायी संरचना बनेपछि मात्र प्रदेश राजधानी सारै।

मतदान नगदसम्म जनता

सार्वभौम सम्पन्न

पुरुषराज प्रसाई

सार्वभौम भन्नाले राज्यको भूमिमा जुनसुकै स्थानमा रहे पनि जनताको आफ्नो भूमोल अर्थात् भूमि र स्मोतमा रहने अधिकार भन्ने बुझिन्छ। सार्वभौम सत्ताको ऐतिहासिकतात जाँदा करिव ३ सय ४७ वर्षअघि १८२५सालमा कुमारी जात्राका दिन पृथ्वीनारायण शाहले माजु (कुमारी) का हातबाट टीका लगाएर नेपालका राजा भएका दिनबाट जनतामा राज्यको सार्वभौम सत्ता हस्तान्तरण भएको भन्ने कथन पनि सुनिन्छ। जब मैचीदेखि गण्डकी क्षेत्रसम्म नेपालराज्य स्थापित भयो त्यसै बहुत पृथ्वीनारायण शाहका भाइहरूले आफ्नो नयाँ राज्य वनाउने पैतृक अधिकार भएको वताउँदै अंश मादा 'राज्य भन्या कुरा भाइ भाइना बाँडिने कुरा होइन, राज्य त जनताको हुन्छ। राजा त त्यसको रखवाला मात्र हुन्छ, पालक र रक्षक मात्र हुने हो' भन्ने जवाफ दिएका थिए।

त्यसैबेलादेखि राज्यको सार्वभौम सत्ता जनतामा रहन्छ राज्यको सम्पन्न जनताले नै गरेको ठानिनुपर्छ भन्ने बुझाइ राखेको पाइँछ। तर, हाम्रा वर्तमान निर्वाचित जनप्रतिनिधिमार्फत बनेका सरकारले निर्वाचित भइसकेपछि हामीले जे गेरे पनि हुन्छ, हामीले गरेको सबै कार्य सार्वभौम सम्पन्न जनताले नै गरेको ठानिनुपर्छ भन्ने बुझाइ राखेको पाइँछ। तर, वास्तवमा मत दिनुको अर्थ आफै हितविरुद्ध काम गर्ने पूर्ण अधिकार हस्तान्तरण गरेको हो भन्ने मान्यता लिने अवश्या हुन सक्तैन।

यो सरासर गलत र अनुचित काम कारबाही हो। यस्ता गलत काम कारबाही रोक्न निर्वाचित गरेका जनप्रतिनिधिलाई फिर्ता बोलाउन सक्ने कानुनी व्यवस्था गर्नु जस्ती देखिँदै छ। जबसम्म यस्तो कानुनी व्यवस्था हुँदैन तबसम्म निर्वाचित

संविधानको परिकल्पना राजकीय सत्ताका सबै निकाय राजनीतिक दल र तिनका अंशियारले विधिको राज्यमा कुनै दखल नपु-याउन भन्ने हो।

जनप्रतिनिधिले जे पनि गर्न पाउने अस्तित्वारी पाएको भन्ने सोच बदलिन सक्तैन।

संविधानको परिकल्पना राजकीय सत्ताका सबै निकाय राजनीतिक दल र तिनका अंशियारले विधिको राज्यमा कुनै दखल नपु-याउन भन्ने हो।

नेपालका प्रत्येक राजनीतिक दल आफूले तै जनतालाई सार्वभौमसम्पन्न बनाएको भनेर दाबी गर्दै आएका छन्। तर, तिनै राजनीतिक दलमध्यका गठबन्धनको सरकार अहिले राष्ट्रपती सोन्चिन्तन अनुरूप देशलाई मानसिक राजनीतिक भौतिक तथा आर्थिक रूपमा कोलोनाइज्ड गराउने प्रक्रियामा सामेल हुन थालेका आभास हुन थालेको छ। सो तथ्य भर्खाई पास गराएका एमसीसी र नागरिता विधेयकावाट पुष्टि हुन्छ। संघीय संसदका दुवै सदनबाट पारित भएको त्यो नागरिकता विधेयकका पक्षमा नेपाली काग्रेस नेकपा माओवादी केन्द्र एकीकृत समाजवादी जनता समाजवादी पार्टी थिए।

नेकपा एमाले राष्ट्रिय जनमोर्चा र नेमिकिपा भन्ने नेपाली नागरिक पुष्टसँग विवाह गर्ने विदेशी महिलालाई तत्काल नागरिकता दिन नहुने पक्षमा थिए उभिहरूको भनाइ चाहिँ तत्काल जीवन निर्वाहका लागि राजनीतिक अधिकारबाहेक अन्य आर्थिक सामाजिक सांस्कृतिक अधिकारसम्पत्तिको राष्ट्रिय परिचयपत्र दिने र विवाह भएको सात वर्ष पुणेपछि नागरिकता दिनु राष्ट्रको हितमा हुने भन्ने रहेको थियो। जन्मका आधारमा

हामी सार्वभौम सत्तासम्पन्न नेपाली जनता एवं सविधानको धारा २ मा नेपालको सार्वभौम सत्ता र राजकीयसत्ता नेपाली जनतामा निहित रहेको छ भने वाक्यांश उल्लेखित छ सोही अनुसार नेपाली जनता २०७४ सालको वैशाखदेखि आजसम्को स्थानीय चुनावमा सक्रिय सहभागी भए तर आजका राजकीय सत्ता सयन्त्रहरूले वास्तवमै जनतामा निहित राजकीय सत्ता व्यावहारिक रूपले जनतालाई अनुभूति गराउन सकेका छैन्। जुन जुन आरोप लगाएर औली सरकार ढालेर सर्वोच्चको परमादेशीमार्फत देउवाको गठबन्धन सरकार बन्नो आज त्यो सरकारले ती आरोप सही सावित गर्न सक्यो त? भन्दा ती आरोप पनि पुष्टि गर्न सकेको अवस्था छैन। यसबाट ओली सरकारमाथि लगाइएका आरोप केवल जनतालाई भ्रममा पार्ने र आफू सत्ता आरोहण गर्ने मात्र रहेछ भन्ने पुष्टि भएको छ। यसरी गलत आरोप लगाएर जनतामा भ्रम छैन र जनतालाई भ्रुक्याइ रहेको छुट जनप्रतिनिधिलाई हुन सकैन। जनतालाई भ्रुक्यायर गलत फाइदा लिनु भनेको जनतामा निहित सार्वभौमसत्ताको अपमान हो। आजभन्दा सय वर्ष आगाडि सन् १९१७ मा बेलायतको प्रोफेसर हेलाल्ड जे लास्कीले आफ्नो प्रकाशित युस्तक सार्वभौमिकताका विभिन्न आयामलाई विश्लेषण गरेका छन्। त्यसैगरी लास्कीका अनुसार राज्य र सरकार फरकफरक आयामलाई अनुसार राज्यका सार्वभौमिकता सीमित हुन्छन्।

प्रो. लास्की भन्दछन्, 'जनताको इच्छा भनेको नेताको अथवा राजाको इच्छा मुताविक चल्ने होइन, सार्वभौमिकता राजनीतिक हावा होइन जसरी नेपालमा बहाइन्छ। राजनीतिक दल जनताको भावनाको प्रतिनिधित्व गर्ने माध्यम मात्र हुन तीनीहरू स्वयं जनताको भावना होइनन्।' संविधानमा लैखिए अनुसारको अक्षर र भावनालाई आत्मसात गरेर भन्नुपर्दा सार्वभौम सत्ता सम्पन्न जनताप्रति उत्तरदायी र जवाफदेही संस्थाको निर्धारित व्यवस्थापिका कार्यपालिका र न्यायपालिकाका कामकारबाहीमा जनताको विश्वास अपनत्व स्थापित हुन सकैस्।

सिद्धान्त त संविधानले त्यही परिकल्पना गरेको हुन सक्छ तर त्यसलाई व्यवहारमा उत्तरै क्रममा सबैभन्दा पहिलो सर्त भनेको राजकीय सत्ताका सबै निकाय राजनीतिक दल र तिनका अंशियारले विधिको राज्यमा कुनै दखल नपु-याउन भन्ने हो। तर, आज कार्यपालिका व्यवस्थापिका र न्यायपालिकाका विश्वास घट्दै गरेको देखिन्छ। 'अबगक्भ, तिनका सम्बन्धले जनताको मानहानि गर्न कुनै कसर बाँकी राखेको देखिँदैन। यस अवस्थामा संविधानको धारा १८ अनुसार सबै नेपाली समान भने पनि व्यवहारमा राजनीति गर्नेको जीवन मूल्यहीन देखिन पुगेको छ।

यसरी संघीय राज्यव्यवस्था केही राजनीतिक व्यवस्थाय गर्नेहरूका निमित्त गौचर बन्नै छ। जहाँ राजनीतिक प्राणीहरूका निमित्त राज्यको दुकुटी सधै खुला रहन्छ। तर, राज्यसत्ताभन्दा टाढा रहेर बाँचे आमनागरिकका निमित्त राजकीयसत्ताको उपायेता खासै चासोको विषय बन्न सकेको अवस्था छैन। त्यसैले म भन्नु जनता स

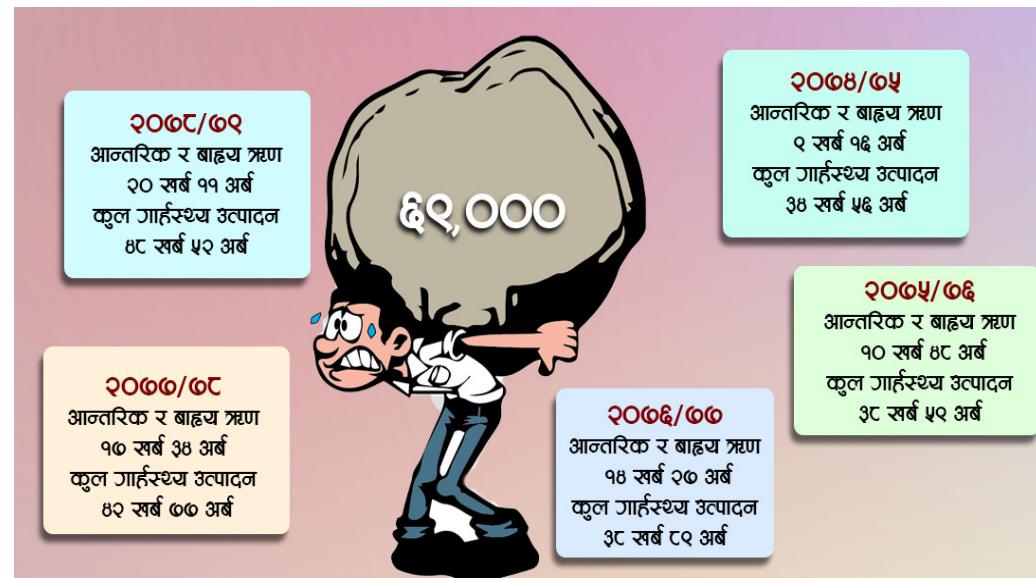
एक वर्षमै १० हजार बढ्यो नेपालीको ऋण, एकजनाको भागमा ६९ हजार !

काठमाडौं, ७ भद्रौ ।

नेपालले तिर्पुर्ने सार्वजनिक ऋण प्रत्येक वर्ष बढ़दै रहेको छ। पाँच वर्ष अगाडि नौ खर्ब १६ अर्ब रुपैयाँ रहेको आन्तरिक र बाह्य ऋण गत आर्थिक वर्ष (आव) २०७९/७९ को अन्त्यसम्मा बढेर २० खर्ब ११ अर्ब मुोको छ। यो ऋण पाँच वर्ष अगाडिको तुलनामा ११९.५४ प्रतिशतले बढी हो। पाँच वर्षदेखि सार्वजनिक ऋण प्रत्येक वर्षजसो बढ़दै रहेको छ। सार्वजनिक ऋण बढ़दै गएकाले प्रत्येक नेपालीको भागमा पर्ने ऋण देखि जान्छ। एक वर्ष अधिको तुलनामा गत आवको अन्त्यसम्म प्रत्येक नेपालीको भागमा करिब १० हजार रुपैयाँ ऋण बढेको छ।

आधिल्लो आव २०७९/७९ को अन्त्यसम्म प्रत्येक नेपालीको भागमा ५९ हजार रुपैयाँ रहेको उक्त ऋण गत आवको अन्त्यसम्म बढेर ६८ हजार ९०० मुोको हो। नेपाल राष्ट्र बैंकले सार्वजनिक गरेको नेपालले कुल तिर्न बाँकी आन्तरिक तथा बाह्य ऋण र तथांक विभागले सार्वजनिक गरेको २०७८ सालको जनगणनाको प्रारंभिक जनसंख्या अनुसार उक्त तथ्य निकालेको हो। राष्ट्र बैंकका अनुसार गत आवको अन्त्यसम्म नेपालको तिर्पुर्ने बाँकी ऋण कुल २० खर्ब ११ अर्ब ५८ करोड रुपैयाँ रहेको छ। जसमध्ये आन्तरिक ऋण ९ खर्ब ८४ अर्ब २८ करोड रुपैयाँ रहेको छ भने बाह्य ऋण १० खर्ब २७ अर्ब ३० करोड रुपैयाँ रहेको छ। यो ऋण गत आवको कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको ४१.५० प्रतिशत हो। हाल नेपालको कुल गार्हस्थ्य उत्पादन ४८ खर्ब ५१ अर्ब ६२ करोड रुपैयाँ रहेको छ। त्यस्तै अधिल्लो वर्षको अन्त्यसम्म यस्तो ऋण १७ खर्ब ३४ अर्ब ४७ करोड रुपैयाँ थिए।

सो वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको ४०.६० प्रतिशत थियो। एक वर्षमा नेपालले तिर्पुर्ने ऋण ०.९० प्रतिशत विन्दु बढेको हो। यसरी ऋण बढ़दै जाँदा भावित पुस्तालाई समस्या उत्पन्न हुने नेपाल राष्ट्र बैंकका पूर्व कार्यकारी निर्देशक नरबहादुर

थापा बताउँछन्।

उच्चदरले ऋण बढ़दै जाँदा आगामी दिनमा सर्वसाधारणलाई सरकारले दिन सहुलियत र अन्य क्षेत्रमा दिने प्रोत्साहनमा कमी आउने थापाको अनुमान छ।

ऋण कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको ४० देखि ५० प्रतिशतको हाराहारी हुनु पर्ने भए पनि अहिलेको रेसियोमा ऋण बढ़दै जाँदा आयातमा आधारित भएको हाप्रो अर्थतन्त्रमा समस्या पर्न सक्ने उती बताउँछन्।

* सरकारले बजेट घाटा र सार्वजनिक ऋणलाई एउटा निर्वित विन्दुमा कायम गर्नुपर्ने हुन्छ। अहिलेको रेसियोमा ऋण बढ़दै गयो भने अर्थतन्त्रमा आगामी दिनमा आइपर्ने समस्या भेलन सकिन्दैन्। उनले भने, सार्वजनिक ऋण बढ़दै जाने हो भने आगामी दिनमा सर्वसाधारण नागरिकलाई राहत दिने सवाल होस् वा आर्थिक प्रोत्साहन गर्ने कार्यक्रम सरकारले गर्न सक्नैन।

सरकारको भूमिका रहने गरेर सार्वजनिक ऋण कायम राख्नुपर्ने थापाको भनाइ छ। राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार नेपालको जनसंख्या दुई करोड ९१ लाख ९२ हजार ४८० रहेको तथ्याका

विभागले जनाएको छ। उक्त जनसंख्यालाई हालको ऋण भाग लगाउँदा प्रतिव्यक्ति ६८ हजार रुपैयाँ ०९० रुपैयाँ भागमा परेको छ।

अधिल्लो वर्ष नै राष्ट्रिय जनगणना गरिएकाले सो वर्ष पनि अहिलेको हाराहारी जनसंख्या हुन सक्ने अनुमान लगाउँदा सहुलियत र अन्य क्षेत्रमा दिने प्रोत्साहनमा कमी आउने थापाको अनुमान छ।

ऋण कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको ४० देखि ५० प्रतिशतको हाराहारी हुनु पर्ने भए पनि अहिलेको रेसियोमा ऋण बढ़दै जाँदा आयातमा आधारित भएको हाप्रो अर्थतन्त्रमा समस्या पर्न सक्ने उती बताउँछन्।

नेपाली रुपैयाँ कमजोर हुँदा अमेरिकी डलरको मूल्य बढ़दै जाने र सार्वजनिक ऋण पनि बढ़दै जान्छ। पछिल्लो समय नेपाली रुपैयाँ कमजोर भएर अमेरिकी डलरको मूल्य हालसम्मकै उच्च भएको छ। अहिले अमेरिकी एक डलरको खरिद मूल्य १२७ रुपैयाँ ९५ पैसा छ। यो मूल्य भद्रौ ५ गतेको हो। त्यस्तै आन्तरिक ऋणको ब्याजदर बढ़दै जाँदा पनि सार्वजनिक ऋण बढ़दै गएको छ। कुल गार्हस्थ्य उत्पादन ऋण बढेको तुलनामा बढन सक्वा पनि ऋण दिन प्रतिदिन बढ़दै गएको हो। कुल गार्हस्थ्य उत्पादन बढ़दै गए सार्वजनिक ऋण यसरी बढ़दै नजाने थापा बताउँछन्। (बाह्रहरी)

कसरी बढ्छ सार्वजनिक ऋण ?
वैदेशिक अनुदान दिन प्रतिदिन बढ़दै जाँदा सार्वजनिक ऋण बढ़दै गएको छ। पछिल्लो ३० वर्षदेखि वैदेशिक अनुदान लगाउँदा राहत दिने सवाल होस् वा आर्थिक प्रोत्साहन गर्ने कार्यक्रम सरकारले गर्न सक्नैन।

कसरी बढ्छ सार्वजनिक ऋण ?
वैदेशिक अनुदान दिन प्रतिदिन बढ़दै जाँदा सार्वजनिक ऋण बढ़दै गएको छ। पछिल्लो ३० वर्षदेखि वैदेशिक अनुदान लगाउँदा राहत दिने सवाल होस् वा आर्थिक प्रोत्साहन गर्ने कार्यक्रम सरकारले गर्न सक्नैन।

कसरी बढ्छ सार्वजनिक ऋण ?
वैदेशिक अनुदान दिन प्रतिदिन बढ़दै जाँदा सार्वजनिक ऋण बढ़दै गएको छ। पछिल्लो ३० वर्षदेखि वैदेशिक अनुदान लगाउँदा राहत दिने सवाल होस् वा आर्थिक प्रोत्साहन गर्ने कार्यक्रम सरकारले गर्न सक्नैन।

कसरी बढ्छ सार्वजनिक ऋण ?
वैदेशिक अनुदान दिन प्रतिदिन बढ़दै जाँदा सार्वजनिक ऋण बढ़दै गएको छ। पछिल्लो ३० वर्षदेखि वैदेशिक अनुदान लगाउँदा राहत दिने सवाल होस् वा आर्थिक प्रोत्साहन गर्ने कार्यक्रम सरकारले गर्न सक्नैन।

कसरी बढ्छ सार्वजनिक ऋण ?
वैदेशिक अनुदान दिन प्रतिदिन बढ़दै जाँदा सार्वजनिक ऋण बढ़दै गएको छ। पछिल्लो ३० वर्षदेखि वैदेशिक अनुदान लगाउँदा राहत दिने सवाल होस् वा आर्थिक प्रोत्साहन गर्ने कार्यक्रम सरकारले गर्न सक्नैन।

कसरी बढ्छ सार्वजनिक ऋण ?
वैदेशिक अनुदान दिन प्रतिदिन बढ़दै जाँदा सार्वजनिक ऋण बढ़दै गएको छ। पछिल्लो ३० वर्षदेखि वैदेशिक अनुदान लगाउँदा राहत दिने सवाल होस् वा आर्थिक प्रोत्साहन गर्ने कार्यक्रम सरकारले गर्न सक्नैन।

कसरी बढ्छ सार्वजनिक ऋण ?
वैदेशिक अनुदान दिन प्रतिदिन बढ़दै जाँदा सार्वजनिक ऋण बढ़दै गएको छ। पछिल्लो ३० वर्षदेखि वैदेशिक अनुदान लगाउँदा राहत दिने सवाल होस् वा आर्थिक प्रोत्साहन गर्ने कार्यक्रम सरकारले गर्न सक्नैन।

कसरी बढ्छ सार्वजनिक ऋण ?
वैदेशिक अनुदान दिन प्रतिदिन बढ़दै जाँदा सार्वजनिक ऋण बढ़दै गएको छ। पछिल्लो ३० वर्षदेखि वैदेशिक अनुदान लगाउँदा राहत दिने सवाल होस् वा आर्थिक प्रोत्साहन गर्ने कार्यक्रम सरकारले गर्न सक्नैन।

कसरी बढ्छ सार्वजनिक ऋण ?
वैदेशिक अनुदान दिन प्रतिदिन बढ़दै जाँदा सार्वजनिक ऋण बढ़दै गएको छ। पछिल्लो ३० वर्षदेखि वैदेशिक अनुदान लगाउँदा राहत दिने सवाल होस् वा आर्थिक प्रोत्साहन गर्ने कार्यक्रम सरकारले गर्न सक्नैन।

कसरी बढ्छ सार्वजनिक ऋण ?
वैदेशिक अनुदान दिन प्रतिदिन बढ़दै जाँदा सार्वजनिक ऋण बढ़दै गएको छ। पछिल्लो ३० वर्षदेखि वैदेशिक अनुदान लगाउँदा राहत दिने सवाल होस् वा आर्थिक प्रोत्साहन गर्ने कार्यक्रम सरकारले गर्न सक्नैन।

कसरी बढ्छ सार्वजनिक ऋण ?
वैदेशिक अनुदान दिन प्रतिदिन बढ़दै जाँदा सार्वजनिक ऋण बढ़दै गएको छ। पछिल्लो ३० वर्षदेखि वैदेशिक अनुदान लगाउँदा राहत दिने सवाल होस् वा आर्थिक प्रोत्साहन गर्ने कार्यक्रम सरकारले गर्न सक्नैन।

कसरी बढ्छ सार्वजनिक ऋण ?
वैदेशिक अनुदान दिन प्रतिदिन बढ़दै जाँदा सार्वजनिक ऋण बढ़दै गएको छ। पछिल्लो ३० वर्षदेखि वैदेशिक अनुदान लगाउँदा राहत दिने सवाल होस् वा आर्थिक प्रोत्साहन गर्ने कार्यक्रम सरकारले गर्न सक्नैन।

कसरी बढ्छ सार्वजनिक ऋण ?
वैदेशिक अनुदान दिन प्रतिदिन बढ़दै जाँदा सार्वजनिक ऋण बढ़दै गएको छ। पछिल्लो ३० वर्ष

२६ वर्षपछि जोडियो अध्यापन पेशाको कडी

रोल्पा, ७ भद्रौ ।

सरकारले माओवादी सशस्त्र द्वन्द्व आन्दोलनका कारण जागिर गुमाएका शिक्षक तथा कर्मचारीहरूलाई पुनर्वहाली गर्ने निर्णय गरेसँगै रोल्पाका १५ जना अध्यापन पेशामा फर्किएका छन् । १५ जना शिक्षकहरूले पुनर्वहालीको पत्र बुझेर सम्बन्धित विद्यालयमा हाजिर भई पढाइहेको शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ रोल्पाले जानेको छ ।

मन्त्रिपरिषद बैठकले द्वन्द्वकालमा जागिर गुमाएका देशभरका ५८६ जना द्वन्द्वार्डित शिक्षक तथा कर्मचारी व्यवस्थापनको निर्णय गरेको थियो । उनीहरूले विद्यालयमा हाजिर भएको मितिदेखिको तलब भत्ता लगायतका सुविधा पाउने तर सेवाबाट हटाइएको मितिदेखि पुनर्वहाली भई हाजिर नहुन्जेलसम्मको अवधिको तलब भत्ता, बिदा, पोशाक, चाडपर्व खर्च लगायत सुविधा नपाउने निर्णय गरेको थियो । पुनरावेदन अदालतका पूर्वमुख्य न्यायाधीश गोविन्दप्रसाद पराजुलीको अध्यक्षमा गठित कार्यदलले २०७३ मंसिरमा दिएको प्रतिवेदन अनुसार मन्त्रिपरिषदले सो निर्णय गरेको थियो ।

सरकारको निर्णय अनुसार पुनर्वहाली भएका शिक्षकहरूमध्ये एक हुन् रोल्पाका कुमार शाह । उनी निम्नमाध्यमिक तहमा दरबारी कायम रहने गरी पुनर्वहाली भएका छन् । २०५३ साल जेठदेखि छोडेको शिक्षण पेशामा उनी २६ वर्षपछि फेरि जोडिएका छन् ।

प्रहरीको तारोमा परेपछि छाडेका थिए जागिर

जनसेवा माध्यमिक विद्यालय राइसीमा कार्यरत रहेकै बेला २०५२ साल फापुन १ गते माओवादी सशस्त्र युद्धको घोषणा भयो । शिक्षण पेशासँगै माओवादी राजनीति पनि गर्ने भएकाले उनी राज्य पक्षको तारोमा परे । त्यसपछि केही समय भूमिगत भएर राइसी गाउँमै बसे । राइसी वर्षमान उपराष्ट्रपति नन्दबहादुर पुनको गाउँ हो ।

लामो समय पठनपाठन अवरुद्ध भएपछि

२०५६ सालमा मेरो सरूवा काठमाडौंमा भयो । केन्द्रीय प्रचार विभागमा जिम्मेवारी तोकिएको थियो । शाहले भने, 'केन्द्रीय आधार इलाकालाई काठमाडौंसँग जोड्ने भन्दै मर्लाई काठमाडौं पठाइएको थियो । माओवादीको मुख्यपत्र जनादेश लगायतमा काम गरें ।' शान्ति प्रक्रियापछि भने उनी माओवादीले नै प्रकाशन गर्ने 'रेडस्टार' अङ्गेकी मासिकको सम्पादक भएका थिए ।

२०५८ साल मंसिर ८ गते घोराही आक्रमणपछि सेना परिचालन भयो । उनी २०५८ साल फापुन ३ गते काठमाडौंको महाराजगञ्जबाट पक्राउ परे । उनलाई २ महिना प्रहरीको कष्टटी २ र २ महिना सेनाको कष्टटीमा छाउनी, स्वयम्भु लगायतका व्यरोक्तमा राखियो ।

'सेना र प्रहरीको चर्को यातनाले उनले आँखा देखेन्थै, कान सुनेन्थै, नाकले गन्ध भएर केही समय संगठनमा काम गरेपछि

भने थाहा पाउँथ्यो' शाहले विगत समरण गरे, 'निरन्तर केनेट लगाएर स्मरण शक्ति गुमेको जस्तो भएको थियो ।'

प्रचण्डलाई छाडेर मोहन वैद्यको साथ

कष्टटीबाट रिहा भएपछि उनले पार्टी हेडक्वाटर नजिक भएर काम गर्ने अवसर पाए । हेडक्वाटर माओवादी अध्यक्ष प्रृष्ठकमल दाहाल प्रचण्डलाई भने गरिन्थ्यो । हेडक्वाटर सँग भारतको लखनऊ, मुम्बई, औखला जस्ता ठाउँमा बसेको उनको भनाइ छ । हेडक्वाटर केन्द्रीय आधार इलाका रोल्पा आउने भएपछि उनी पनि सँगै नेपाल आए । रोल्पा आएसँगै उनलाई पार्टीको जिल्ला सेक्ट्री र त्यसपछि जिल्ला सहइन्चार्जको जिम्मेवारी दिइयो ।

शान्ति प्रक्रियाको बहानामा खोजिएको सेफ ल्याइडले अहिलेसम्म गरेको लगानी

दुब्ने भन्दै नेतृत्वलाई सुझाव दिइहन्ते । सेफ ल्याइडको नाममा सेटब्याक हुन लागेको उनको भुक्ताइ थियो । पुगेने संसदीय व्यवस्थामा जाने हो भने जनयुद्ध प्रति नै प्रश्न उद्देश्य भन्दै उनले पार्टी फोरमहरूमा बारम्बार कुरा राखे । युद्धमा उनले भाइ धमेन्द्र शाह गुमाए । माओवादी आन्दोलनमा लागेका शाहलाई सेनाले पक्रेर हत्या गरेको थियो ।

शान्ति प्रक्रियापछि २०६९ सालमा प्रचण्डसँग बसन नसक्ने भन्दै मोहन वैद्यले पार्टीबाट सम्बन्ध विच्छेद गरी नयाँ पार्टी गठन गरे । शाह वैद्यको पार्टीमा सामेल भए । सो पार्टीको केन्द्रीय सदस्यसम्म भएका उनी अहिले राजनीतिमा सक्रिय छैन् । उनले पार्टीको पैसाले राजनीति नगरेको बताउँछन् । 'पार्टीबाट एक पैसा लिएको छैन, राजनीतिकै कारण भएको पैतृक सम्पति सकियो', शाहले भने ।

(अनलाइनखबर)

आविद अली पठानले रुपन्देही केवटलाई त्यापटप हस्तान्तरण गरेका हुन् । केवट हाल रुपन्देहीको तिलोत्तमा नगरपालिकास्थित शान्ति नमूना माध्यमिक विद्यालयमा कक्षा ९ मा अध्ययनरत छिन् ।

भैरहवामा बिहीबार तीज उत्सव हुने

गौतमबुद्ध सन्देश

भैरहवा, ७ भद्रौ ।

ओके मिडिया र युनिक साउण्ड, भैरहवाको संयुक्त आयोजनामा भैरहवामा तीज उत्सव-२०७९ हुने भएको छ । यही भद्रौ ९ गते बिहीबार दिँसो साठे ३ बजेदेखि राती ९ बजेसम्म सानु डिपार्टमेन्ट स्टोरको पार्किङ क्षेत्रमा उक्त कार्यक्रम हुने आयोजकले मंगलबार भैरहवामा पत्रकार सम्मेलनमार्फत जानकारी गराएका छन् ।

पत्रकार सम्मेलनमा बोल्दै न्यूज ओकेका सम्पादक मोरञ्जन शर्माले तीजमा यस क्षेत्रका दिँदीबहानीहरूलाई एक्स्ट्रेनमा त्याएर शुभकामना साटासाट साँचै मनोरञ्जन प्रदान गर्नु कार्यक्रमको उद्देश्य भएको बताए । उनले भने, 'होटल रेस्टरेटमा सीमित रहेकै आएको तीजका कार्यक्रमलाई खुल्ला रुपमा दिँदीबहानीलाई भेला गराइ तीजमय वातावरण प्रदान गर्नु कार्यक्रमको उद्देश्य हो ।'

कार्यक्रममा शुभकामनासहित तीजको महत्व, तीजमा दर खाँदा र ब्रत बस्ता ध्यान दिनुपर्ने कुराबारे चिकित्सको भनाइ, तीजको

शर्माका अनुसार वाणिज्यका साथै विविध साँस्कृतिक कार्यक्रम, तीज गित, तीज गीतमा नृत्य र गायन कार्यक्रम हुने शम्भाले जानकारी दिए ।

सांगीतिक कार्यक्रममा रेनु राना मगर, कल्पना कुशुम, आरती रुचाल, हरिकला मुनारार र.ए.एस. डान्स समूहको प्रस्तुति उनले बताए । त्यसै फूड स्टर्ट, तीजका सामग्री विक्री, फ्री मेन्हन्दी, तीज कोशेली, कम्पेटिक सामान, गिफ्ट हेम्पर र दर समेत खुवाउने कार्यक्रम रहेको उनको भनाइ छ । कार्यक्रम सम्पन्न गर्ने कार्यक्रम २ लाख रुपैयाँ खर्च लगायत हुने जोडी छन् ।

साउण्ड लाइट पार्टनरका रुपमा युनिक साउण्ड, हाइस्टार्लाई पार्टनरका रुपमा कौशी डाउनटाउन, ग्राफिक्स प्रिन्टीन्ज पार्टनरका रुपमा एके ग्राफिक्स रहेका छन् ।

युनिक साउण्ड, भैरहवामा प्रोप्राइटर र इस खानले कोरोना महामारीको कारण केही वर्ष व्यवसाय प्रभावित भएको बताए । उनले स्थानीय बजारको प्रबद्धनका लागि आ-आफ्नो क्षेत्रबाट अधिकृत वर्ष व्यवसाय गरिएको थियो । ओयु सम्हू (ओके युनिक)ले विगतमा पनि फूड फेर्स्टीभल यसै स्थानमा आयोजना गरिएको छ ।

विद्यार्थीलाई ल्यापटप हस्तान्तरण

भैरहवा, ७ भद्रौ । (गौबुस)

रुपन्देहीको रोहिणी गाउँपालिकाले दुष्टिविहीन विद्यार्थीलाई ल्यापटप हस्तान्तरण गरेको छ । गाउँपालिकाले रोहिणी-४ की जानकी केवटलाई ल्यापटप हस्तान्तरण गरेको हो । दुष्टिविहीन विद्यार्थीलाई पठनपाठनमा थप प्रोत्साहन होस् भने उद्देश्यले ल्यापटप प्रदान गरिएको गाउँपालिकाका अध्यक्ष विद्या प्रसाद यादवले बताए । उनले भने, 'यसपछि आधारभूत तह स्तरीय कक्षा ८ को परीक्षामा उत्कृष्ट अंक ल्याउने विद्यार्थीहरूलाई साइक्लिंग विद्यार्थीलाई जोड दिए आएको उनले बताए ।

गाउँपालिका अध्यक्ष विद्या प्रसाद यादवले उपाध्यक्ष शिवकान्ति हरिजन, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत पर्शुराम पोखरेल, रोहिणी-१ का वडाअध्यक्ष

'परिवारिक वातावरणमा शुद्ध शाकाहारी खाना तथा नास्ता'

माखनभोग स्वीट्स

Pure Ghee Products

नारायणपथ-७, भैरहवा, नेपाल

फोन नं. ०७९-५७०५४८८

रामगाम-३, सुनवल रोड

विद्युत अफिसको छ्वाउमा, परासी ।

फोन नं. ०७८-५२०५०८८, ५८८०९३६३०५८